

Obsah

Předmluva	3
Předmluva k 2. přepracovanému vydání.....	5
1 Zoologické rozřídění equidů (J. Dušek)	7
2 Vlastnosti koní (J. Dušek)	9
2.1 Morfologické vlastnosti.....	9
2.1.1 Posuzování vlastností koní	9
2.1.1.1 Zásady posuzování	9
2.1.2 Popis jednotlivých tělesných částí	11
2.1.3 Srst koně	24
2.1.3.1 Barvy koní	24
2.1.3.2 Odznaky	27
2.1.4 Identifikace koní.....	31
2.1.5 Mechanika pohybu koně.....	31
2.1.5.1 Pohyb koně.....	31
2.1.5.2 Základní chody koně.....	32
2.1.5.3 Charakteristiky pohybu	34
2.1.5.4 Získané chody.....	35
2.1.5.5 Hodnocení mechaniky pohybu.....	35
2.1.6 Principy hodnocení koně	45
2.1.6.1 Měření koní	46
2.1.6.1.1 Měřicí pomůcky.....	47
2.1.6.1.2 Zásady měření	48
2.1.6.1.3 Tělesné rozměry a jejich měření	48
2.1.6.2 Hodnocení tělesné harmoničnosti	50
2.1.6.3 Popis koní s využitím značek.....	51
2.1.6.4 Odhad věku koně.....	61
2.1.6.4.1 Hodnocení věku podle vzhledu	61
2.1.6.4.2 Hodnocení věku podle změn chrupu	62
2.2 Fyziologické vlastnosti	63
2.2.1 Konstituce.....	63
2.2.2 Habitus.....	64
2.2.3 Temperament	64
2.2.4 Charakter	65
2.2.5 Kondice	66
2.2.6 Růst a vývoj.....	67
2.2.7 Plodnost	67
2.2.8 Mléčnost.....	69
2.2.9 Svalová práce	69

2.2.9.1 Fyziologická výkonnostní hlediska	70
2.2.9.2 Vliv tréninku	71
2.2.10 Vyšší nervová činnost (VNC)	71
2.2.10.1 Reflexy	72
2.2.10.2 Typy vyšší nervové činnosti	73
3 Charakteristika plemen (J. Dušek, D. Misař, J. Navrátil)	74
3.1 Pohled do minulosti.....	74
3.2 Směry chovu ve 20. století	75
3.3 Diferenciace plemen.....	77
3.3.1 Užitkové typy	77
3.3.2 Typy koní podle stupně prošlechtění.....	78
3.4 Charakteristika vybraných plemen koní	79
3.4.1 Skupina mongolských (stepních) koní.....	79
3.4.1.1 Primitivní plemena skupiny mongolských koní	80
3.4.1.2 Zušlechtěná plemena skupiny mongolských koní	81
3.4.2 Skupina východních (orientálních) koní	84
3.4.2.1 Podskupina íránských koní	84
3.4.2.2 Podskupina arabských koní	86
3.4.2.2.1 Plemena odvozená z berbersko-arabské krve	90
3.4.2.2.2 Plemena anglických koní	95
3.4.2.2.3 Podskupina tarpanovitých koní.....	116
3.4.2.2.4 Podskupina tarpanovitých koní.....	116
3.4.3 Skupina západních (okcidentálních) koní.....	117
3.4.4 Skupina severských (nordických) koní.....	126
4 Organizace chovu koní (P. Žlumov, J. Navrátil).....	131
4.1 Přehled chovatelských organizací	131
4.2 Plemenářské zákony a ustanovení	132
4.3 Ústřední evidence dovozů	133
4.4 Ochrana zdraví	134
4.5 Principy výkonnostních zkoušek.....	134
4.5.1 Zkoušky výkonnosti teplokrevných hřebců	135
4.5.2 Zkoušky výkonnosti chladnokrevných hřebců	135
4.5.3 Zkoušky výkonnosti hřebců a klisen starokladrubských koní	135
4.6 Označování koní.....	135
4.7 Plemenné knihy a jejich vedení.....	136
4.8 Činnost výběrové komise při selekci a zařazování koní do chovu.....	139
4.9 Ústavy pro chov koní, jejich minulost a současnost.....	141
4.9.1 Hřebčince.....	141
4.9.2 Hřebčiny	142
5 Plemenitba koní (J. Dušek).....	146
5.1 Organismus a prostředí.....	146
5.1.1 Vliv prostředí na organismus.....	146
5.1.2 Fyziologická odezva v organismu na trénink.....	147
5.1.3 Dědičnost.....	148
5.2 Metody plemenitby - charakteristika pojmů	150
5.3 Způsoby plemenitby a jejich využití v chovu	153
5.3.1 Čistokrevná plemenitba	153
5.3.2 Liniová plemenitba	154
5.3.3 Příbuzenská plemenitba.....	154

5.3.4 Osvěžení krve	157
5.3.5 Křížení.....	157
5.3.5.1 Křížení mezidruhové.....	158
5.3.5.2 Křížení meziplemenné.....	158
5.3.5.2.1 Přilití krve.....	158
5.3.5.2.2 Křížení plemenné – tvůrčí.....	158
5.3.5.2.3 Křížení vyhlazovací	160
5.3.5.2.4 Křížení užitkové	160
5.4 Plemenný výběr.....	161
5.4.1 Plemenný výběr podle plemenného standardu	161
5.4.2 Plemenný výběr podle pohlavního výrazu	161
5.4.3 Plemenný výběr podle exteriéru a barev	161
5.4.4 Plemenný výběr podle zdraví.....	161
5.4.5 Plemenný výběr podle výkonnosti	162
5.5 Rodokmenová hodnota	162
5.6 Dědičnost vlastností.....	164
5.6.1 Dědičnost tělesných a užitkových vlastností.....	164
5.6.2 Dědičnost barev	167
5.6.3 Dědičnost vad	169
5.7 Postupy zušlechťování.....	170
5.8 Hodnocení plemenů.....	173
5.8.1 Obecná charakteristika způsobů testace.....	173
5.8.2 Vývojové tendence v testaci plemenů.....	175
5.9 Uplatňování některých hledisek v plemenitbě.....	176
5.9.1 Fenotypové a genotypové korelace.....	177
5.9.1.1 Fenotypové korelace	177
5.9.1.2 Genotypové korelace	178
5.9.2 Chovný program	179
5.9.3 Přípařovací plán	180
6 Reprodukce (Z. Müller)	182
6.1 Pohlavní cyklus klisny	182
6.1.1 Hlavní zásady řízení pohlavní činnosti klisny	182
6.2 Možnosti umělého ovlivnění pohlavního cyklu	183
6.3 Připouštění klisen.....	184
6.4 Transfer embryí.....	186
6.5 Manipulace na embryích koní.....	187
6.6 Metody zjišťování gravidity	188
6.7 Porod hříběte.....	189
7 Odchov hříbat a jejich hodnocení (J. Dušek).....	191
7.1 Růst a vývoj.....	191
7.1.1 Prenatální vývoj.....	191
7.1.2 Postnatální vývoj.....	195
7.2 Charakteristika růstu a vývinu hříbat	196
7.3 Kontrola růstu a vývinu.....	197
7.4 Odchov hříbat.....	206
7.4.1 Odchov hříběte pod klisnou.....	206
7.4.2 Odstav hříbat	208
7.4.3 Hříbárna a její funkce	208
7.4.4 Odchov hříbat po odstavu.....	209

7.4.5 Řízený pohyb hříbat	210
7.4.6 Výběr mladých koní do výcviku.....	210
8 Pastva hříbat (J. Dušek)	212
8.1 Způsoby pastvy	212
8.2 Jak paseme.....	212
8.3 Potřeba pastevní plochy	214
8.4 Ekonomický význam zelené píce při odchovu hříbat.....	214
8.5 Ohrazení pastvin.....	214
8.6 Agrotechnika pastvin.....	215
8.7 Výpočet pastevních ploch při dehelmintaci pastvin.....	215
9 Etologie (J. Dušek)	217
9.1 Smyslové orgány	218
9.1.1 Zrak	218
9.1.2 Sluch.....	218
9.1.3 Čich.....	219
9.1.4 Hmat.....	219
9.1.5 Instinkty	219
9.2 Hlediska na biorytmy	220
9.3 Orientace a paměť	221
9.4 Společenské projevy koní.....	222
9.5 Bojovnost	224
9.6 Dorozumívání	225
9.7 Vzájemné vztahy koní a vztahy ke zvířatům	226
9.8 Vůle koně	226
9.9 Odpočinek a spánek	227
9.10 Stres	227
10 Psychologická hlediska, inteligence koní (J. Dušek)	229
10.1 Pojetí psychologie v minulosti	229
10.2 Psychika koní, podněty strachu.....	229
10.3 Psychologické aspekty ve výcviku koně	230
10.3.1 Hlediska na intelekt koně	231
10.3.2 Hodnocení významu VNČ	233
10.4 Praktické poznatky psychologie v chovatelské praxi.....	234
11 Výživa koní (V. Tluchoř, J. Navrátil).....	238
11.1 Úvod	238
11.2 Trávicí ústrojí a fyziologie trávení	238
11.3 Význam a potřeba živin.....	240
11.3.1 Voda.....	240
11.3.2 Dusíkaté látky	240
11.3.2.1 Dusíkaté látky bílkovinné povahy.....	240
11.3.2.2 Dusíkaté látky nebílkovinné povahy	242
11.3.2.3 Stravitelnost dusíkatých látek	242
11.3.2.3.1 Potřeba SNLk u jednotlivých kategorií koní.....	243
11.3.2.3.2 Potřeba SNLk pro růst a vývin koně.....	243
11.3.2.3.3 Potřeba SNLk při pracovním zatížení.....	244
11.3.2.3.4 Potřeba SNLk v březosti.....	245
11.3.2.3.5 Potřeba SNLk v laktaci	245

11.3.3 Organické živiny neobsahující dusík	246
11.3.3.1 Bezdušičkaté látky výtažkové	246
11.3.3.2 Tuky	246
11.3.3.3 Vláknina	246
11.3.3.4 Energie a energetická potřeba jednotlivých kategorií koní	247
11.3.3.4.1 Požadavek energie pro záchovu	249
11.3.3.4.2 Požadavek energie při pracovním zatížení	249
11.3.3.4.3 Potřeba energie v březosti	251
11.3.3.4.4 Potřeba energie v laktaci	251
11.3.3.4.5 Potřeba energie na růst	251
11.3.4 Minerální látky	251
11.3.5 Vitaminy	254
11.4 Krmiva	256
11.4.1 Objemná krmiva	256
11.4.1.1 Zelená píče	256
11.4.1.2 Okopaniny	257
11.4.1.3 Suchá píče	258
11.4.2 Jadrná krmiva	259
11.4.2.1 Obiloviny	259
11.4.2.2 Krmné směsi	260
11.4.3 Minerální krmné přísady	261
11.4.3.1 Vápenaté minerální krmné přísady	261
11.4.3.2 Vápenatofosforečné minerální krmné přísady	261
11.4.3.3 Kombinované minerální krmné přísady	263
11.5 Technologie výživy a krmení koní	263
11.5.1. Základy správné techniky krmení	264
11.5.2 Chovné klisny	264
11.5.3 Příprava na březost	265
11.5.4 Příprava na porod	265
11.5.5 Období laktace	265
11.5.6 Hříbata a mladí koně	266
11.5.7 Koně v období výcviku a tréninku	267
11.5.8 Výživa sportovních a dostihových koní	268
11.5.8.1 Technologie krmení před závodem	269
11.5.8.2 Trendy ve výživě sportovních koní	270
11.5.8.3 Krmení po závodu – zátěži	270
11.5.9 Krmení pracovních (tažných) koní	270
11.6 Shrnutí poznatků	271
12 Technologie chovu a zoohygiena (P. Žlumov, J. Navrátil)	289
12.1 Čištění a ošetřování srsti	289
12.2 Mytí, koupání a plavení (brodění) koní	290
12.3 Přikrývání koní	290
12.4 Stříhání srsti	291
12.5 Ochrana proti hmyzu	291
12.6 Podestýlání	291
12.7 Ošetřování končetin a kopyt	291
12.8 Stáj	292

13 Výcvik koně a jezdce a jejich vybavení (P. Žlumov)	297
13.1 Výstroj koně a jezdce	297
13.1.1 Výstroj jezdce	297
13.1.2 Výstroj koně.....	299
13.1.2.1 Uzdění.....	299
13.1.2.2 Sedlo.....	300
13.1.2.3 Postroje.....	301
13.1.3 Ošetřování a péče o sedlový materiál a postroje.....	304
13.2 Výcvik jezdce.....	305
13.2.1 Uzdění a sedláni koně	305
13.2.2 Sed jezdce	305
13.2.3 Dorozumívací prostředky	309
13.2.4 Zapřahání koní	309
13.3 Výcvik koní (remont)	310
13.3.1 Uzdění remoty	310
13.3.2 Lonžování remoty	312
13.3.3 Obsedání remoty	314
13.3.4 Práce v terénu	316
13.3.5 Výběr koně pro jednotlivé jezdecké disciplíny	317
13.3.6 Výcvik koně ve voze	318
14 Výkonnost koní (J. Dušek)	319
14.1 Charakteristika výkonnosti	319
14.2 Hodnocení výkonnosti	321
14.2.1 Hodnocení výkonnosti tažných koní	321
14.2.2 Hodnocení výkonnosti sportovních a dostihových koní.....	325
14.2.3 Zkušební systémy pro teplokrevné a chladnokrevné koně.....	326
14.2.4 Testace výkonnosti ostatních plemen.....	331
14.3 Bodování vlastností při výkonnostních zkouškách	332
14.4 Hodnocení fyziologického stavu koní	333
14.5 Významové podíly jednotlivých vlastností v celkovém hodnocení při výkonnostních zkouškách	337
14.6 Optimální tělesná stavba sportovních koní	338
15 Dostihy a jejich význam (D. Misař)	342
15.1 Vznik a vývoj dostihů jako speciálních výkonnostních zkoušek koní	342
15.2 Dostihové soustavy a jejich funkce	343
15.2.1 Základní skupiny dostihů.....	344
15.2.1.1 Dostihy koní stejného věku	344
15.2.1.2 Dostihy koní rozdílného věku.....	344
15.3 Mezinárodní dostihy a jejich význam.....	346
15.4 Překážkové dostihy.....	346
15.5 Organizace cvalových dostihů v ČR	348
15.6 Dostihová pravidla	349
15.7 Dostihová závodiště a dostihové dráhy	350
15.8 Příprava koně k dostihu.....	351
15.8.1 Rychlost anglického plnokrevníka v rovinových dostizích.....	352
15.9 Klusácké dostihy	355

16 Jezdecký sport (P. Žlumov)	358
16.1 Skokové soutěže	358
16.2 Všestrannost (military)	359
16.3 Drezurní soutěže	361
16.4 Závodní spřežení	362
17 Podkovářství (J. Rajman)	363
17.1 Charakteristika podkovy	363
17.2 Popis podkovy	363
17.3 Prohlídka koně před podkováním	365
17.4 Úprava kopyta a podkovy	365
17.5 Vlastní podkování	365
17.5.1 Obnova podkování	365
17.5.2 Nepříznivý dopad podkování na kopyto	366
17.5.3 Pravidelná péče o kopyta	366
17.6 Kopyto jako anatomický útvar	367
17.7 Kopytní rohové pouzdro	368
17.8 Pravidelná kopyta	368
17.9 Nepravidelná kopyta	368
17.10 Znaky zdravého kopyta	369
17.11 Podkování nepravidelných kopyt	369
17.12 Nepravidelný chod – popis a podkování	370
17.13 Kopyta nemocná a chorobně změněná	371
17.14 Podkování koní pro speciální účely	374
18 Základní pravidla bezpečnosti práce a přeprava koní (P. Žlumov, J. Navrátil)	376
18.1 Základní pravidla bezpečnosti práce při výcviku a v chovu koní	376
18.2 Zásady welfare a ochrany zdraví v chovu koní	377
18.3 Dopink koní	377
18.4 Přeprava koní	378
19 Nejzávažnější nemoci a zlovyky koní (V. Tluchoř, J. Navrátil)	380
19.1 Nakažlivé nemoci koní	381
19.2 Nenakažlivé nemoci koní	383
19.2.1 Koliky	383
19.3 Nemoci oběhového ústrojí	385
19.4 Parazitární onemocnění	385
19.4.1 Parazitózy kůže	385
19.4.2 Parazitózy trávicího ústrojí	386
19.5 Onemocnění pohybového ústrojí	386
19.6 Zlovyky koní	386
19.7 Další vady koní	387
19.8 Ochrana před nemocemi	388
19.9 První pomoc při úrazech a onemocněních koní	388
Seznam literatury	389